

Syytetyn oikeudet rikosoikeudellisissa menettelyissä - Itävalta

Näillä sivuilla kerrotaan mitä tapahtuu, kun rikoksesta epäilty tai syytetty henkilö joutuu oikeuteen.

Itävallan laissa rikoksella tarkoitetaan tekoa, joka rikkoo jotakin tiettyä tekohetkellä voimassa olevaa lain säännöstä. Syyteoikeus kuuluu valtiolle. Rikostutkinnasta vastaavien syyttäjäviranomaisten sekä tuomioistuinten tehtävänä on selvittää tosiasiat ja niiden arvioinnin kannalta olennaiset olosuhteet.

Seuraavilla sivuilla on tietoa rikoksesta syytetyn eli vastaajan oikeuksista rikosoikeudenkäyntimenettelyissä Itävallassa. Vastaajalla on eri menettelyvaiheissa erilaisia oikeuksia. Menettelyjen tärkeimmät vaiheet on esitetty tiivistelmän muodossa, jotta tarvittavat tiedot löytyvät nopeasti.

Lyhyt yhteenveto rikosoikeudenkäyntimenettelyistä

Rikosprosessi käsittää Itävallassa periaatteessa kolme vaihetta:

- esitutkinta
- oikeudenkäynti
- muutoksenhaku

Rikosoikeudenkäyntimenettelyjen eri vaiheet ja vastaajan oikeudet niissä on esitetty yksityiskohtaisesti tietosivuilla. Esitetyt tiedot ovat ainoastaan ohjeellisia eivätkä ne korvaa oikeudellista neuvontaa.

Liikenne rikkomuksista, joista määrätään yleensä sakkorangaistus, kerrotaan [tietosivulla 5](#).

Tietoja rikoksen uhrin oikeuksista löytyy [täältä](#).

Euroopan komission rooli

Euroopan komissiolla ei ole toimivaltaa rikosoikeudenkäyntimenettelyissä jäsenvaltioissa eikä se siksi voi auttaa valituksen tekemisessä. Näillä sivuilla on tietoa siitä, keneen voi ottaa yhteyttä ja miten tulee menetellä.

Tarvittavat tiedot löytyvät alla olevien linkkien kautta

[1 – Miten saan oikeudellista neuvontaa](#)

[2 - Oikeuteni rikostutkinnan aikana ja ennen oikeudenkäynnin alkua](#)

- Tutkinta ja todisteiden vastaanottaminen
- Pidätys ja tutkintavankeus (sekä eurooppalainen pidätysmääräys)
- Rikossyyte
- Puolustuksen valmistautuminen oikeudenkäyntiin

[3 – Oikeuteni oikeudenkäynnin aikana](#)

[4 – Oikeuteni oikeudenkäynnin päätyttyä](#)

[5 – Vähäiset rikkomukset](#)

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 22/06/2018

1 – Miten saan oikeudellista neuvontaa

Tämän sivun alkukielistä versiota [de](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Jos joutuu rikosoikeudenkäynnin osapuoleksi, on erittäin tärkeää saada riippumatonta oikeudellista neuvontaa. Näillä sivuilla kerrotaan, milloin ja missä olosuhteissa rikoksesta epäillyllä on oikeus asianajajaan. Tällä yleissivulla kerrotaan, miten asianajajan löytää ja miten hän saa palkkionsa, jos asiakkaalla ei ole varaa maksaa sitä.

Kuinka löydän asianajajan

Itävallassa rikosasian vastaajalla on oltava asianajaja (muutamin poikkeuksin). Itävallan asianajajaliitto ylläpitää sähköistä asianajajarekisteriä, johon pääsee [täältä](#).

Jos joutuu tutkinnan kohteeksi ja tämä voi johtaa rikosoikeudenkäyntiin Itävallassa, on syytä ottaa yhteyttä asianajajaan. Jos mahdollista, asianajajaan kannattaa olla yhteydessä jo ennen ensimmäistä kuulustelua.

Pidätyksen yhteydessä pidätetyllä on oikeus ottaa yhteyttä asianajajaan ennen poliisin kysymyksiin vastaamista. Jos ei tunne ketään asianajajaa, voi ottaa yhteyttä [asianajajapäivystykseen](#). Poliisin tai syyttäväviranomaisten on sallittava yhteydenotto.

Asianajajan palkkion maksaminen

Jos valitsee oman puolustusasianajajansa, j

joutuu yleensä itse maksamaan hänen palveluistaan. Jos palkkiosta ei ole sovittu erikseen, asianajaja voi veloittaa kohtuullisen palkkion. Palkkion määrä voidaan laskea [asianajajien yleisten palkkioperusteiden](#) (AHK) perusteella.

Jos epäilty tarvitsee puolustusasianajajaa, mutta hänen tulonsa ja varallisuutensa eivät riitä maksamaan asianajajan palkkiota tai maksaminen vaikeuttaisi perheen toimeentuloa, hänelle määrätään maksutta puolustusasianajaja. Tässä tapauksessa epäillylle toimitetaan myös maksuton kopio menettelyyn liittyvistä asiakirjoista. Puolustusasianajajan määräämistä voi pyytää tällä [lomakkeella](#).

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 22/06/2018

2 - Oikeuteni rikostutkinnan aikana ja ennen oikeudenkäynnin alkua

Tämän sivun alkukielistä versiota [de](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Rikostutkinnan tarkoituksena on selvittää, mitä on tapahtunut, jotta syyttäjä voi päättää, onko nostettava syyte vai voidaanko asian käsittely lopettaa. Jos päätetään nostaa syyte, esitutkinnan tarkoituksena on myös edistää oikeudenkäynnin ripeää loppuunsaattamista.

Rikostutkinnan vaiheet

- Rikostutkinnan tarkoituksena on selvittää, onko tapahtunut rikos, ja jos on, kuka on syyllinen.
- Jos tutkimusten perusteella on aiheellista epäillä tekijäksi jotakin tiettyä henkilöä, häntä pidetään epäiltynä.

- Tuomioistuimen on toteutettava tutkinnan yhteydessä tietyt toimenpiteet. Sen on selvitettävä rikokseen liittyvät tapahtumat ja kuultava ns. kontradiktorisen menettelyn mukaisesti myös epäillyn näkemys asiasta. Näissä menettelyissä ovat mukana syyttäjä ja vastaaja yhdessä puolustusasianajajansa kanssa. Sekä syyttäjä että asianajaja voivat esittää vastaajalle kysymyksiä. Syyttäjä voi myös pyytää tuomioistuinta hyväksymään muita todisteita, jos hän katsoo tämän tarpeelliseksi yleisen edun nimissä.
- Syyttäjä ja/tai rikostutkijat voivat suorittaa useimmat tutkintatoimet omasta aloitteestaan, ilman tuomioistuimen erillistä hyväksyntää. Tällaisia toimia ovat muun muassa selvitykset ja kuulustelut sekä henkilöllisyyden tarkastukset ja kotietsinnät.
- Tutkintavankeuden määräämistä ja sen jatkamista varten tarvitaan tuomioistuimen määräys. Sama koskee perusoikeuksien rajoittamista edellyttäviä pakkokeinoja (esim. kotietsintä, pankkitilien tutkinta, puhelinkuuntelu tai puhelutietojen selvittäminen).
- Jos todetaan, että rikosta ei ole tapahtunut tai jos selvitetty tosiseikat eivät riitä epäillyn tuomitsemiseen, syyttäjän on lopetettava tutkimukset. Jos tosiseikat on voitu todentaa riittävällä varmuudella, syyttäjän on kaikissa muissa tapauksissa nostettava syyte toimivaltaisessa tuomioistuimessa.
- Syyttäjä voi päättää syytetoimista luopumisesta (☞ [Diversion](#)) tapauksissa, joissa asian käsittelyä ei lopeteta mutta joissa myöskään tuomitseminen ei ole tarpeen siksi, että vastaaja (useimmissa tapauksissa) maksaa sakon. Syytetoimista luopuminen ei ole mahdollista, jos rikos on aiheuttanut uhrin kuoleman tai jos se kuuluu lautamiesoikeuden (*Schöffengericht*) tai valamiesoikeuden (*Geschworenengericht*) toimivallan piiriin eli jos siitä voidaan (periaatteessa) määrätä yli viiden vuoden vankeusrangaistus.

Oikeuteni rikostutkinnan aikana

Vastaajan oikeudet riippuvat siitä, mistä tutkinnan vaiheesta on kyse:

- [Tutkinta ja todisteiden vastaanottaminen \(1\)](#)
- [Pidätys ja tutkintavankeus \(2\)](#)
- [Rikossyyte \(3\)](#)
- [Puolustuksen valmistautuminen oikeudenkäyntiin \(4\)](#)

Vastaajalla on kuitenkin kaikissa menettelyn vaiheissa seuraavat oikeudet:

- oikeus saada tietää mahdollisimman varhaisessa vaiheessa siitä, että hän on rikostutkinnan kohteena, se, mistä rikoksesta häntä epäillään, sekä tärkeimmät prosessuaaliset oikeutensa.
- oikeus saada valitsemansa puolustusasianajaja tai pyytää oikeusapuna maksuton oikeudenkäyntiavustaja (ks. ☞ [tietosivu 1](#)). Jos asiaan liittyvät oikeudelliset tai tosiseikat ovat monimutkaiset, vastaaja voi pyytää oikeusavustajan nimeämistä oikeusapuna koko menettelyn ajaksi. Kun rikosoikeudenkäyntimenettelyjen kohteena on ulkomaalainen, joka ei tunne Itävallan oikeusjärjestelmää, oikeusapu todennäköisesti myönnetään. Kaikissa tapauksissa, joissa puolustusasianajajan käyttö on ☞ [pakollista](#), vastaajalle nimetään oikeusavustaja viran puolesta, ellei hän itse valitse omaa puolustusasianajajaa. Jos vastaajalle ei myönnetä oikeusavustajaa oikeusapuna, hänen on maksettava viran puolesta nimetyn puolustajan palkkio itse.

Puolustajaa tarvitaan erityisesti seuraavissa menettelyvaiheissa: koko tutkintavankeusaika, menettely jossa päätetään alentuneesti syyntakeisen rikoksentehtäjän hoitoon määräämisestä, menettely lautamiesoikeudessa tai valamiesoikeudessa, tai yhden tuomarin kokoonpanossa käytävä oikeudenkäynti, jos rikoksesta voidaan määrätä yli kolmen vuoden vankeusrangaistus.

- oikeus tutustua asiakirjakansioonsa;
- oikeus kommentoida häntä vastaan esitettyjä väitteitä tai oikeus vaieta;
- oikeus pyytää todisteiden vastaanottamista;
- oikeus vastustaa syyttäjäviranomaisten tai rikostutkijoiden toimenpiteitä ja tuomioistuimen päätöksiä;
- oikeus kääntäjän tai tulkin apuun.

Tutkinta ja todisteiden vastaanottaminen (1)

Kuka vastaa rikostutkinnasta?

Rikostutkinnasta vastaavat rikostutkimusosastoa johtavat syyttäjäviranomaiset. Rikostutkimusosasto aloittaa tutkinnan omasta aloitteestaan, asianomistajan poliisille tekemän rikosilmoituksen perusteella tai syyttäjän määräyksestä.

Mitä tietoja minulla on oikeus saada?

Syyttäväviranomaisten tai rikostutkimusosaston on kaikissa tapauksissa ilmoitettava vastaajalle, että hän on rikostutkinnan kohteena, ja syy tähän. Lisäksi vastaajalle on kerrottava, että epäiltynä hänen ei tarvitse antaa asiasta lausuntoja, mutta että jos hän haluaa esittää lausunnon, sitä voidaan käyttää todisteena häntä vastaan.

Jos vastaaja on tehnyt rikoksen, josta häntä syytetään, ja hän tunnustaa syyllisyytensä, tuomioistuimien katsoo tunnustuksen lieventäväksi tekijäksi määrätessään tuomiosta. Tunnustaminen ei kuitenkaan vaikuta oikeudenkäynnin kulkuun.

Entä jos en puhu saksaa?

Jos vastaaja ei osaa riittävästi saksaa, hänellä on oikeus saada maksutta tulkki avustamaan häntä kuulusteluissa. Vastaajan ei tarvitse eikä hänen pidäkään vastata kysymyksiin, ellei tulkki ole paikalla. Tulkki esittää kysymykset vastaajalle kielellä, jota tämä ymmärtää. Tulkki myös kääntää vastaukset saksaksi.

Tulkin on vähintäänkin tulkattava vastaajalle tiedot ja ohjeet niistä oikeudellisista seikoista, jotka vastaajalle on ilmoitettava lain nojalla. Tarvittaessa tulkki voi avustaa vastaajaa myös yhteydenpidossa tälle nimettyyn puolustajaan (mutta ei tämän itsensä valitsemaan asianajajaan).

Jos vastaaja saa tiedon syyttäjän määräyksestä tai tuomioistuimen päätöksestä, hänellä on myös oikeus saada käännos näistä asiakirjoista. Jos vastaaja haluaa tutustua tapausta koskeviin asiakirjoihin, kääntäjä avustaa häntä vain jos vastaajalla ei ole puolustusasianajajaa eikä voida kohtuudella odottaa, että hän pystyisi itse hankkimaan käännöksen tarvittavista asiakirjoista.

Saanko ottaa yhteyttä asianajajaan?

Vastaaja ei välttämättä tarvitse asianajajaa, paitsi jos asian käsittely edellyttää puolustajan nimeämistä. Vastaaja voi kuitenkin halutessaan ottaa milloin tahansa yhteyttä asianajajaan riippumatta siitä, onko hänet pidätetty. Lisäksi on hankittava tulkki avustamaan vastaajaa ja puolustajaa yhteydenpidossa.

Jos vastaaja on pidätetty ja hän tuntee asianajajan, jonka haluaa puolustavan häntä, hän voi myös ottaa tähän yhteyttä poliisin välityksellä. Jos vastaajalla ei ole tiedossa ketään asianajajaa, hän voi pyytää apua asianajajaliiton päivystyksestä ([☞ tietosivu 1](#)).

Otetaanko minulta sormenjäljet tai DNA-näyte?

Poliisilla on oikeus tutkia vastaajan yllä olevat vaatteet ja hänen hallussaan olevat esineet. Muita ruumiintarkastuksia varten tarvitaan tuomioistuimen hyväksyntään perustuva syyttäjän määräys.

Poliisi voi ottaa vastaajalta sormenjäljet, jos se on tarpeen tämän henkilöllisyyden selvittämistä varten. Rikostutkimusosasto voi ottaa sylkinäytteen DNA-testiä varten. Varsinaisen DNA-analyysin tekemiseen tarvitaan tuomioistuimen lupa.

Voidaanko kodissani, toimistossani tai esimerkiksi autossani tehdä kotietsintä?

Paikkoja tai esineitä voidaan tutkia, jos on oletettavissa, että näin voidaan tavoittaa epäilyksenalaisia henkilöitä tai turvata todisteiden säilyminen. Kotietsinnän tekemiseen kotirauhan piiriin kuuluvissa paikoissa tarvitaan kuitenkin tuomioistuimen lupa. Poliisi voi tutkia myös muita paikkoja ja esineitä syyttäjän määräyksestä.

Saanko tietää, mitä todisteita minua vastaan on esitetty?

Vastaajalla on oikeus tutustua hänestä laadittuun asiakirjakansioon. Näin hän saa tietoa myös häntä vastaan esitetyistä todisteista. Poikkeustapauksissa vastaajalta voidaan kuitenkin evätä oikeus tutustua joihinkin asiakirjoihin. Hänellä on oikeus esittää omia todisteita milloin tahansa.

Mitä oikeussuojakeinoja minulla on käytettävissäni rikostutkinnan aikana?

Vastaaja voi vastustaa mitä tahansa toimenpidettä, jonka rikostutkimusosasto tai syyttäjä toteuttavat rikostutkinnan aikana esittämällä vastineen (vastustamiselle ei ole asetettu määräaikaa), jos hän katsoo että hänen oikeuksiaan on loukattu.

Jos syyttäjä ei puolla vastaajan näkemystä, tuomioistuimien käsittelee vastineen. Tuomioistuimen päätökseen voi hakea muutosta ylioikeudelta (*Oberlandesgericht*). Vastine on esitettävä syyttäväviranomaisille.

Tuomioistuimen päätöksiin voi hakea muutosta ylioikeudelta (*Oberlandesgericht*), varsinkin jos päätös vaikuttaa perusoikeuksiin.

Muutoksenhaku syyttäjälle ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle (*Landesgericht*) on esitettävä 14 vuorokauden kuluessa.

Onko minun oltava läsnä tutkinnan aikana?

Vastaajan ei tarvitse jäädä Itävaltaan koko tutkintamenettelyn ajaksi. Puolustusasianajaja voi (vastaajan pyynnöstä) varmistaa, että tutkinnassa noudatetaan vastaajan oikeuksia.

Vastaajan on saavuttava Itävaltaan kuulusteltavaksi. Videoneuvottelun käytöstä tutkintamenettelyssä ei ole säädetty lainsäädännössä eikä se ole teknisesti mahdollista.

Pidätys ja tutkintavankeus (mukaan lukien eurooppalainen pidätysmääräys) (2)

Millä perusteella minut voidaan määrätä tutkintavankeuteen?

Vastaaja voi joutua tutkintavankeuteen vain jos rikosepäily on vahva ja tutkintavankeus katsotaan aiheelliseksi (esimerkiksi karkaamisriskin vuoksi tai siksi, että hänen pelätään tuhoavan todisteita tai tekemän uusia rikoksia). Rikostutkimusosasto voi pidättää epäillyn vain tuomioistuimen luvalla, paitsi jos hänet on saatu kiinni itse teossa tai asiaan liittyy välitön vaara.

Tutkintavankeuden tulee perustua tuomioistuimen määräykseen, ja se on pantava täytäntöön vankilassa. Rikostutkimusosasto voi pitää epäillyn pidätettynä enintään 48 tuntia, minkä jälkeen hänet on siirrettävä tuomioistuin käsittelyyn ilman aiheetonta viivytystä.

Laissa ei säädetä erikseen siitä, millä tavoin pidätetty voi ilmoittaa pidätyksestä läheisilleen. Kaikissa vankiloissa työskentelee sosiaalityöntekijöitä, jotka avustavat näissä tilanteissa.

Mitä tietoja minun kuuluu saada, jos joudun tutkintavankeuteen?

Epäillylle on luettava päätös, jossa hänet määrätään tutkintavankeuteen, tarvittaessa tulkin avustuksella. Hänelle on myös annettava päätöksestä kirjallinen jäljennös. Päätöksessä on mainittava, millaisesta rikoksesta häntä epäillään. Lisäksi päätöksessä on mainittava kaikki tosiseikat, jotka tuomioistuimen näkemyksen mukaan oikeuttavat tutkintavankeuteen määräämisen.

Vastaajalla on oltava edustajanaan puolustusasianajaja koko tutkintavankeuden ajan. Jos hän ei itse nimeä puolustusasianajajaa, sellainen määrätään hänelle viran puolesta.

Tuomioistuin tekee päätöksen tutkintavankeuteen määräämisestä suullisessa menettelyssä.

Vastaaja voi hakea muutosta päätökseen tutkintavankeuden määräämisestä tai sen myöhemmästä jatkamisesta ylioikeudelta (*Oberlandesgericht*).

Kuinka kauan minua voidaan pitää tutkintavankeudessa?

Tutkintavankeutta koskeva päätös tehdään aina rajoitetuksi ajaksi. Ensimmäinen tutkintavankeuteen määräämistä koskeva päätös on voimassa 14 vuorokautta. Päätös tutkintavankeuden jatkamisesta ensimmäisen kerran on voimassa kuukauden. Tämän jälkeen tutkintavankeutta voidaan jatkaa kaksi kuukautta kerrallaan.

Tutkintavankeuden ei pitäisi kestää enempää kuin kuusi kuukautta yhteensä, mutta tätä määräaikaa voidaan pidentää, jos kyseessä on erityisen vakava rikos. Lisätietoja on saatavissa [täällä](#).

Saanko ottaa tutkintavankeuden aikana vastaan vieraita? Saanko lääkärin hoitoa?

Tutkintavangilla on oikeus ottaa vastaan vieraita kaksi kertaa viikossa. Puolustusasianajaja voi vierailta tutkintavangin luona milloin tahansa vierailusäännöistä riippumatta.

Lain mukaan tutkintavangin on saatava tarvittaessa lääketieteellistä hoitoa. Kaikissa vankiloissa on saatavilla lääkärin hoitoa.

Voinko ulkomaalaisena ottaa yhteyttä maani suurlähetystyöhön?

Ulkomaalaisella tutkintavangilla on oikeus ottaa yhteyttä maansa suurlähetystyöhön. Osoite löytyy [täältä](#). Poliisilla ja syyttäväviranomaisilla on velvollisuus ottaa yhteyttä vastaajan diplomaattiedustajaan, jos tämä niin haluaa.

Entä jos minut pidätetään eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla?

Jos jokin jäsenvaltio antaa [eurooppalaisen pidätysmääräyksen](#), vastaaja voidaan pidättää sen perusteella toisessa jäsenvaltiossa ja luovuttaa sen jälkeen pidätysmääräyksen antaneeseen jäsenvaltioon. Itävallan lain mukaan pidätetty on pidettävä säilössä luovuttamiseen asti. Tuomioistuin antaa tätä koskevan määräyksen. Pidätetyllä on oikeus puolustusasianajajaan ja tarvittaessa tulkkiin istunnossa, jossa asiaa käsitellään.

Rikossyyte (3)

Syyttäjä voi tutkinnan perusteella katsoa, että epäillyn tuomitseminen on todennäköistä. Siinä tapauksessa häntä vastaan nostetaan rikossyyte toimivaltaisessa tuomioistuimessa.

Syyte on esitettävä perustellun syytekirjelmän muodossa lautamiesoikeudelle tai valamiesoikeudelle, jos siinä mainitusta rikoksesta voidaan määrätä yli viiden vuoden vankeusrangaistus. Jos mahdollinen tuomio on lyhyempi, syyttäjä voi esittää syytteen kirjallisesti ilman perusteluja yhden tuomarin kokoonpanossa toimivalle alue- tai piirituomioistuimelle (*Landesgericht/Bezirk sgericht*).

Miten voin puolustautua syytteitä vastaan?

Vastaaaja voi kiistää syytteen 14 päivän kuluessa sen tiedoksiantamisesta. Vastineen käsittelee ylioikeus (*Oberlandesgericht*, lisätietoja vastineen perusteluista on saatavilla [☞ täältä](#)). Vastineen voi esittää kirjallisesti tai suullisesti.

Jos ylioikeus katsoo, että vastine on oikeutettu, se voi keskeyttää rikosoikeudenkäyntimenettelyn tai määrätä syyttäjän jatkamaan tutkintaa.

Jos vastustus hylätään tai jos sitä ei esitetä, rikossyyte tulee voimaan ja asiassa toimivaltainen tuomioistuin ryhtyy valmistelemaan oikeudenkäyntiä.

Jos kanne nostetaan rikossyytteen muodossa, sitä ei voida vastustaa. Lain mukaan sen tuomioistuimen, jossa kanne on nostettu, on kuitenkin arvioitava syytteen todenperäisyyttä. Jos tuomioistuin katsoo, että syyte ei ole oikeutettu laissa säädettyjen perusteiden nojalla, se voi päättää keskeyttää rikosoikeudenkäyntimenettelyn.

Puolustuksen valmistautuminen oikeudenkäyntiin (4)

Mitä tapahtuu ennen oikeudenkäyntiä?

Sen jälkeen kun rikossyyte on nostettu, vastaajan oikeutta tutustua asiakirjoihin ei saa enää rajoittaa. Viimeistään tässä vaiheessa vastaajan on voitava tutustua koko asiakirjakansioon, joka on myös tuomioistuimen saatavilla. Tuomioistuin valmistautuu oikeudenkäyntiin.

Vastaaaja voi halutessaan vaatia todisteita, joiden avulla hän voi valmistautua oikeudenkäyntiin. Hän voi erityisesti vaatia todistajain kuulustelua. Pyyntöissä on mainittava, mitä tosiseikkoja kyseisten todisteiden avulla halutaan näyttää toteen. Vastaaajaa voidaan myös pyytää perustelemaan, miksi hän uskoo vaatimiensa todisteiden olevan asian kannalta merkityksellisiä.

Miten minun pitäisi tehdä yhteistyötä puolustusasianajajani kanssa?

Jos asiassa on laadittu syytekirjelmä, vastaajalla on oltava puolustusasianajaja oikeudenkäynnin ajan. Jos vastaaaja ei itse nimeä puolustusasianajajaa, hänelle nimetään sellainen viran puolesta.

Jos oikeudenkäynti tapahtuu yhden tuomarin kokoonpanona toimivassa tuomioistuimessa tai piirituomioistuimessa, puolustusasianajajaa ei ole pakko nimittää. Vastaaaja voi kuitenkin milloin tahansa nimetä oman oikeudellisen edustajan tai pyytää, että hänelle nimetään puolustusasianajaja, jos asia on monimutkainen. Yleensä näin onkin silloin kun vastaaaja on ulkomaalainen, joka ei tunne Itävallan oikeusjärjestelmää.

Vastaaajan tulisi kertoa puolustusasianajajalle kaikista saatavilla olevista todisteista, joiden avulla hän uskoo voivansa puhdistautua syytteistä. Puolustusasianajajan tehtävänä on esittää tarvittavat pyynnot todisteiden saamiseksi.

Entä jos minut on aiemmin tuomittu tai vapautettu syyttömänä rikoksesta, josta minua nyt syytetään toisessa jäsenvaltiossa?

Jos toisen jäsenvaltion tuomioistuin on jo tehnyt lainvoimaisen päätöksen samasta syytteestä, syytettä ei voida nostaa uudelleen toisessa jäsenvaltiossa.

Vastaaajan on tällaisessa tapauksessa esitettävä asiaa koskeva hakemus mahdollisimman varhaisessa vaiheessa (esitutinnan aikana). Vastaavasti, jos vastaaaja on aiemmin tuomittu tai vapautettu syyttömänä jostakin rikoksesta Itävallassa, häntä vastaan ei voida nostaa syytettä samasta rikoksesta toisessa jäsenvaltiossa.

Linkkejä

[☞ Tutkintavankeus](#)

[☞ Laki rikosoikeuden nojalla maksettavista korvauksista](#)

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

3 – Oikeuteni oikeudenkäynnin aikana

Tämän sivun alkukielistä versiota [de](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Missä oikeudenkäynti pidetään?

Oikeudenkäynti pidetään siinä tuomioistuimessa, jossa syyttäjä on nostanut syytteen. Yleensä tämä on se tuomioistuin, jonka lainkäyttöalueella rikos on tehty. Oikeudenkäynnit ovat julkisia muutamien poikkeuksin.

Asia käsitellään teon rangaistavuudesta riippuen joko yhden tuomarin kokoonpanossa, lautamiesoikeudessa (*Schöffensenat*) tai valamiesoikeudessa (*Geschworenengericht*). Kahdessa jälkimmäisessä on mukana maallikkojäseniä.

Voivatko syytteet muuttua oikeudenkäynnin aikana?

Syyttäjä voi oikeudenkäynnin aikana nostaa samaa vastaajaa vastaan syytteen toisesta rikoksesta. Tällöin syytettä voidaan laajentaa, paitsi jos uusi syyte voi johtaa ankarampaan rangaistukseen kuin pääasian aiheena oleva rikos.

Tuomioistuinta sitovat ratkaisussa ainoastaan syytekirjelmässä esitetyt tosiasiat, eivät syyttäjän esittämät oikeusseikat. Tuomioistuin voi luokitella syytteen alaisena olevan rikoksen toisin kuin syyttäjä syytekirjelmässä.

Mitkä ovat oikeuteni oikeudenkäynnin aikana?

Vastaajalla on oikeus olla vastaamatta kysymyksiin koko rikosoikeudenkäynnin ajan, kuten myös sitä edeltävien menettelyjen aikana. Hänen ei siis tarvitse ottaa kantaa syytteisiin.

Rangaistusta voidaan lieventää, jos vastaaja tunnustaa tekonsa oikeudenkäynnin aikana, mutta tämä ei muuta oikeudenkäynnin kulkua. Totuuden kertomatta jättämisestä ei rangaista.

Lautamies- ja valamiesoikeudet eivät voi ratkaista rikosasiaa syytetyn poissa ollessa. Vastaajaa avustaa tällöin aina puolustusasianajaja. Videoneuvottelun käytöstä oikeudenkäynnissä ei ole säädetty.

Jos syytetty ei ymmärrä saksaa riittävän hyvin, hänellä on oikeus tulkkaukseen. Oikeudenkäynnin keskeinen sisältö tulkataan kielelle, jota syytetty ymmärtää.

Vastaajalla on oikeudenkäynnin aikana oikeus esittää pyyntöjä muun muassa todistajien kuulemisesta.

Jos käsittely käydään lautamies- tai valamiesoikeudessa, vastaajan edustajana on aina asianajaja. Muussa tapauksessa asianajajan käyttö on vapaaehtoista.

Asianajajaa voi vaihtaa milloin tahansa, kunhan tämä ei johda siihen, että oikeudenkäynti pitkittyy kohtuuttomasti.

Mitkä ovat oikeuteni minua vastaan esitettävään todistusaineistoon nähden?

Tuomioistuin tekee ratkaisunsa ainoastaan oikeudenkäynnissä esitettyjen todisteiden perusteella. Vastaajalla on oikeus esittää näkemyksensä jokaisesta yksittäisestä todisteesta.

Todistajia on kuulusteltava henkilökohtaisesti. Aikaisemmin annettua todistajanlausuntoa ei saa lukea ääneen oikeusistunnossa elleivät sekä syyttäjä että vastaaja suostu siihen. Vastaajalla tai hänen asianajajallaan on oikeus esittää kysymyksiä muille syytetyille ja todistajille.

Sellaisia todisteita ei sallita, joiden odotetut vaikutukset eivät ole etukäteen tiedossa. Voidakseen pyytää todistajan kuulemistä vastaajan on pystyttävä selittämään, mikä vaikutus todisteilla odotetaan olevan tai minkä keskeisen tosiasian niiden pitäisi näyttää toteen.

Vastaaja voi myös itse suoraan esittää oikeudenkäynnissä esimerkiksi yksityisetsivän hankkimia todisteita. On tuomioistuimen asia arvioida todisteiden merkitystä.

Otetaanko rikosrekisteritietoni huomioon oikeudenkäynnissä?

 [Rikosprosessilaissa](#) todetaan, että vastaajan rikosrekisteritiedot voidaan hankkia myös ulkomailta. Vastaajan rikosrekisteritiedot luetaan ääneen oikeudenkäynnissä.

Jos vastaaja tuomitaan rikoksesta ja hänellä on aikaisempia rikustuomioita, tämä voi johtaa rangaistuksen koventamiseen.

Mitä tapahtuu oikeudenkäynnin päättyttyä?

Kun kaikki todisteet on vastaanotettu ja kun syyttäjät ja vastaaja ovat esittäneet loppulausuntonsa, tuomioistuin tekee ratkaisunsa. Asian käsittely ensimmäisessä oikeusasteessa päättyy tähän.

Jos edellytykset täyttyvät, tuomioistuin voi määrätä vaihtoehtoisesta seuraamuksesta ([☞ Diversion](#)), kuten sovittelusta tai yhdyskuntapalvelusta. Kaikissa muissa tapauksissa tuomioistuin ratkaisee, onko vastaaja syyllinen vai syytön.

Jos tuomioistuin toteaa vastaajan syylliseksi, sen on päätettävä myös rangaistuksesta, joka voi olla sakko tai vankeusrangaistus. Rangaistuksen täytäntöönpano voidaan lykätä [☞ ehdollisen vankeuden koeajaksi](#).

Mikä on rikoksen uhrin rooli oikeudenkäynnissä?

Rikoksen uhrilla eli asianomistajalla on oikeus olla läsnä oikeudenkäynnissä. Häntä voi edustaa oikeudenkäyntiavustaja. Oikeudenkäynnin aikana asianomistajalla on oikeus esittää kysymyksiä vastaajalle, todistajille ja todistajana kuultaville asiantuntijoille. Hänellä on myös oikeus tulla kuulluksi vaatimustensa tueksi.

Jos asianomistaja ei osaa riittävän hyvin saksan kieltä, hän voi vastaajan tavoin vaatia tulkkausta oikeudenkäynnin ajaksi.

Jos rikos, jota oikeudenkäynti koskee, on aiheuttanut asianomistajalle erityistä raskautta, hän voi saada psykososiaalista ja oikeudellista [☞ oikeudenkäyntiäpuu](#) prosessuaalisten oikeuksiensa turvaamiseksi.

Asianomistaja voi vaatia korvausta rikoksesta aiheutuneesta vahingosta tai oikeuksiensa loukkaamisesta. Tällaisen yksityisoikeudellisen vaatimuksen tehneestä asianomistajasta käytetään nimitystä [☞ Privatbeteiligter](#). Tässä ominaisuudessa asianomistajalla on myös oikeus vaatia todisteiden vastaanottamista.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 22/06/2018

4 – Oikeuteni oikeudenkäynnin päättyttyä

Tämän sivun alkukielistä versiota [de](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Voinko hakea muutosta tuomioon?

Vastaaja voi hakea muutosta tuomioistuimen ratkaisuun valittamalla ylemmän oikeusasteen tuomioistuimeen. Jos tuomion on antanut piirituomioistuin tai yhden tuomarin kokoonpanossa kokoontunut aluetuomioistuin, muutosta voidaan hakea koko tuomioon eli sekä syyllisyyden toteamiseen että rangaistukseen. Muutoksenhaun yhteydessä voidaan myös esittää uusia todisteita tai pyytää uusien todisteiden vastaanottamista.

Jos tuomion on antanut lautamies- tai valamiesoikeus, muutosta voidaan hakea ainoastaan rangaistukseen, ei syyllisyyden toteamiseen. Tuomion purkamista voidaan hakea ainoastaan menettely, perustelu- tai oikeusvirheen perusteella.

Näytön arviointiin ei voi hakea muutosta eikä uusia todisteita saa esittää.

Vastaajan on ilmoitettava aikomuksestaan hakea tuomioon muutosta välittömästi tuomion antamisen jälkeen tai viimeistään kolmen päivän kuluessa tuomion antamisesta. Tuomioistuimen ratkaisu laaditaan kirjallisena ja annetaan tiedoksi vastaajalle tai hänen asianajajalleen. Muutoksenhakemus on tehtävä kirjallisena neljän viikon kuluessa tiedoksiannosta.

Syyttäjällä on samat muutoksenhakuoikeudet kuin puolustuksella.

Mitkä ovat muutoksenhaun vaiheet?

Vastapuolella on oikeus esittää vastine puolustuksen tai syyttäjän muutoksenhakemukseen. Sen jälkeen alioikeus toimittaa oikeudenkäyntiasiakirjat muutoksenhaku- tai tuomioistuimelle. Tuomion purkamista koskevat hakemukset ratkaisee aina korkein oikeus.

Muutoksenhaku ratkaistaan suullisen käsittelyn perusteella. Korkein oikeus voi kuitenkin ratkaista tuomion purkamishakemuksen ilman suullista käsittelyä.

Jos korkein oikeus määrää tuomion purettavaksi, se useimmiten hylkää muutoksenhaun kohteena olevan tuomion ja palauttaa asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen. Syylliseksi toteamista koskevaa valitusta käsitellessään muutoksenhakutuomioistuin voi vastaanottaa tarpeelliseksi katsomansa todisteet ennen kuin se tekee ratkaisunsa.

Jos jompikumpi osapuoli ilmoittaa hakevansa muutosta tai tuomion purkamista, riidanalaisen tuomion täytäntöönpano keskeytyy. Muutoksenhaku ei kuitenkaan keskeytä tutkintavankeutta.

Muutoksenhakutuomioistuimen ratkaisuun ei voi enää hakea muutosta.

Mitä tapahtuu muutoksenhakukäsittelyn jälkeen?

Jos muutoksenhaku hyväksytään (kokonaan tai osittain), asiasta voidaan pitää toinen oikeudenkäynti alioikeudessa. Muutoksenhakutuomioistuin voi kuitenkin myös tehdä oman ratkaisunsa osapuolten väitteiden perusteella.

Jos muutoksenhakemus hylätään tai jos muutoksenhakutuomioistuin vahvistaa alioikeuden ratkaisun, tuomio on pantava täytäntöön heti kun se on tullut lainvoimaiseksi ja täytäntöönpanokelpoiseksi.

Ellei tuomio ole ehdollinen, vastaaja määrätään joko maksamaan sakko tai aloittamaan vankeusrangaistuksensa suorittaminen.

Jos vastaaja vapautetaan syytteestä ja hän on ollut pidätettynä rikosoikeudenkäyntimenettelyjen aikana, hänellä on rikosoikeudellisesta vahingonkorvauksesta annetun lain ([☞ Strafrechtliches Entschädigungsgesetz](#)) mukaisesti oikeus korvaukseen pidätysajaltaan.

Voinko suorittaa rangaistuksen kotimaassani?

Palauttaminen kotimaahan vankeusrangaistuksen suorittamista varten on mahdollista, jos tuomittu haluaa sitä tai suostuu siihen. Asiaa koskevat säännöt löytyvät [☞ tuomittujen siirtämistä koskevasta yleissopimuksesta](#) (erityisesti 3 artikla).

Merkitäänkö tuomioni rikosrekisteriin?

Liittovaltion poliisivirasto Wienissä pitää yllä koko Itävaltaa koskevaa [☞ rikosrekisteriä](#). Siinä on muun muassa seuraavat tiedot:

- kaikki Itävallan rikostuomioistuinten antamat lopulliset tuomiot
- kaikki ulkomailla olevien tuomioistuinten antamat lopulliset tuomiot, jotka koskevat Itävallan kansalaisia ja Itävallassa asuvia tai oleskelevia henkilöitä
- kaikki kansallisten tai ulkomailla olevien rikostuomioistuinten ratkaisut, jotka liittyvät näihin tuomioihin.

Näihin rikosrekisteritietoihin ei voi hakea muutosta. Rikosrekisteritiedot poistetaan [☞ määräajan](#) kuluttua. Määräajan pituus riippuu rikoksen vakavuudesta.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 22/06/2018

5 – Vähäiset rikkomukset

Miten käsitellään vähäisiä liikenne rikkomuksia?

Vähäisiä liikenne rikkomuksia eivät Itävallassa käsittele tuomioistuimet vaan hallintoviranomaiset. Tuomioistuimessa käsitellään vain henkilövahinkoon johtavat liikenne rikokset (ruumiinvamman tuottamus).

Liikenne rikkomuksesta voidaan määrätä kolmenlaisia sakkoja.

Rikesakko ([☞ Organstrafverfügung](#)) on kiinteämääräinen, enintään 36 euron maksu, joka määrätään liikenne rikkomuksesta (esimerkiksi pysäköintivirheestä). Jos rikesakkoa ei makseta, asiasta ilmoitetaan hallintoviranomaiselle. Tämä voi johtaa asian uuteen käsittelyyn ja suurempaan sakkoon.

Nimeämätöntä rikesakkoa ([Anonymverfügung](#)) ei määrätä tietylle henkilölle, vaan sakkoilmoitus lähetetään henkilölle, jonka viranomainen voi olettaa tai helposti paljastaa rikkomuksen tekijäksi (esim. autonomistaja).

Tällainen rikesakko voidaan määrätä esimerkiksi lievistä ylinopeudesta (nopeusrajoituksen ylittäminen 10–20 km:llä/t), ja sen suuruus voi olla enintään 220 euroa. Jos sakkoa ei makseta neljän viikon kuluessa, sakkomääräys raukeaa ja auton omistajaa vastaan nostetaan kanne hallinto-oikeudessa.

Jos toimivaltainen viranomainen ilmoittaa liikenerikkomuksesta (esim. lievää suuremmasta ylinopeudesta), joka on todettu automaattisessa valvonnassa (esim. keskinopeusvalvonta), viranomainen voi määrätä enintään 365 euron suuruisen sakon ([Strafverfügung](#)). Tällaisesta sakosta voi tehdä kirjallisen tai suullisen valituksen kahden viikon kuluessa.

[Valitus](#) on tehtävä sakon määränneelle [viranomaiselle](#).

Heinäkuusta 2005 on ollut käytössä liikenerikkomusten virhepistejärjestelmä (riskikuljettajiin kohdistuvia toimenpiteitä varten). Virhepisteitä saa 13 erilaisesta vaarallisesta liikenerikkomuksesta ([Vormerkdelikte](#)).

Ulkomaalainen kuljettaja joutuu ajokieltoon jäätyään kolmannen kerran kiinni vaarallisesta liikenerikkomuksesta.

Laki EU:n jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten määräämien taloudellisten seuraamusten täytäntöönpanosta ([EU-Verwaltungsstrafvollstreckungsgesetz](#)) tuli voimaan 1. maaliskuuta 2008. Sen mukaisesti Itävallassa voidaan panna täytäntöön rangaistus missä tahansa EU:n alueella tapahtuneista liikenerikkomuksista.

Miten käsitellään muita vähäisiä rikkomuksia?

Vähäisestä rikkomuksesta määrätään yleensä hallinto-oikeudellisista seuraamuksista annetun lain ([Verwaltungsstrafgesetz](#)) mukainen rangaistus. Seuraamuksia on kahdentyyppisiä. Tavallisin seuraamus on [sakko](#), ja joissakin olosuhteissa voidaan määrätä [vankeusrangaistus](#). [Toimivaltainen viranomainen](#) on se, joka on paikallisesti ja aineellisoikeudellisesti vastuussa asiasta (ks. [Administrative Instanzenzüge](#)).

Yleistietoa oikeussuojasta hallintoviranomaisen määräämää seuraamusta vastaan on [täällä](#).

Merkitäänkö tällaiset rikkomukset rikosrekisteriin?

Itävallassa hallinto-oikeudellisista seuraamuksista ei tule merkintää [rikosrekisteriin](#).

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 22/06/2018